

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

О ДОПУШТЕНОСТИ

Представки број 3716/09 и 38051/09
Љубинка МИЛУНОВИЋ и Рамиза ЧЕКРЛИЋ

против Србије

Европски суд за људска права (Друго одељење), 17. маја 2011. године на заседању Већа у саставу:

Francoise Tulkens, *председник*,
David Thór Björgvinsson,
Dragoljub Popović,
Giorgio Malinverni,
András Sajó,
Guido Raimondi,
Paulo Pinto de Albuquerque, *судије*
и Stanley Naismith, *секретар Одељења*,

У вези с горњим представкама које су поднете 15. децембра 2008. године, односно 12. јуна 2009. године,

У вези са одлуком да се примени ранији члан 29. став 3. Конвенције и да се допуштеност и основаност предмета разматрају заједно,

У вези са запажањима које је поднела тужена Влада и запажањима која су подносиоце представке доставиле као одговор,

После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

1. Подносиоце представки, гђа Љубинка Милуновић, раније Радовановић (у даљем тексту: „прва подносиоца представке“) и гђа Рамиза Чекрлић (у даљем тексту: „друга подносиоца представке“) су држављанке Србије рођене 1952. године, односно 1960. године. Оне живе у Владимирцима и Новом Пазару, а пред Судом су их заступали гђа Ш. Доловац и г. И.

Мудеризовић, адвокати из Новог Пазара. Владу Србије заступао је њен заступник, г. С. Царић.

А. Околности предмета

2. Чињенице предмета, како су их странке сумирале, су следеће.

1. Увод

3. Прва и друга подносиатељка представки су 10. марта 1999. године, односно 20. марта 1995. године, обе запослене у Рашка Холдинг АД, „упућене“ од стране послодавца у „друштвеном власништу“ на „обавезно“ плаћено одсуство „до тренутка“ када ће „моћи да се настави нормална производња“ и посао наведеног предузећа „довољно побољша“ (види став 34. у даљем тексту).

4. Другој подносиатељки представки је 31. децембра 2002. године одобрена инвалидска пензија, а прва подносиатељка представке се 1. октобра 2003. године вратила на посао.

5. За време наведеног плаћеног одсуства, у складу са релевантним домаћим законодавством, подносиатељке представки су имале право на знатно умањен месечни приход, као и на исплату доприноса за пензионо, инвалидско и друго социјално осигурање.

6. Пошто предузеће није испунило ове обавезе, подносиатељке представки су покренуле неколико посебних парничних поступака пред Општинским судом у Новом Пазару (у даљем тексту: „Општински суд“).

2. У вези са првом подносиатељком представке

(а) Парнични и извршни поступак

7. Општински суд је 8. октобра 2004. године пресудио у корист прве подносиатељке представке и наложио њеном послодавцу да јој исплати:

i. плаћено одсуство од 5. јула 2001. године до 1. октобра 2003. године, плус затезну камату;

ii. заостале доприносе за социјално осигурање у том периоду; и

iii. 7.800 динара за судске трошкове.

8. Неодређеног дана после тога ова пресуда је постала правоснажна.

9. Прва подносиатељка представке је 11. марта 2005. године тражила извршење горе наведене пресуде, предложивши да се оно изврши или уплатом на

банкарски рачун или јавном продајом опредељене покретне и/или непокретне имовине дужника.

10. Општински суд је 23. јуна 2005. године усвојио предлог прве подносиоце представке и донео решење о извршењу.

11. Неодређеног дана после тога измирили су доприноси за социјално осигурање прве подносиоце представке.

12. Преостали део правоснажне пресуде донете у њену корист остао је неизвршен до данас.

13. Прва подносиоце представке је 10. октобра проглашена технолошким вишком од стране дужника и на основу тога јој је наводно исплаћен одређени износ.

(б) Уставни суд (Уж-1499/2008)

14. Прва подносиоце представке је 16. децембра 2008. године поднела уставну жалбу Уставном суду, тражећи накнаду за спорно неизвршење. При томе се она позвала на судску праксу Суда (*Р. Качанор и друге подносиоце представки против Србије*, бр. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 и 3046/06, 15. јануар 2008. године) и затражила да држави буде наложено да јој исплати претрпљену нематеријалну штету и наведене износе који су јој досуђени предметном правоснажном пресудом.

15. Уставни суд је 16. јула 2009. године утврдио да је прва подносиоце представке заиста претрпела повреду имовинских права, као и повреду „права на суђење у разумном року“ и наложио Општинском суду да изврши правоснажну пресуду што је пре могуће. Суд је додатно саопштио да прва подносиоце представке има право на накнаду нематеријалне штете, у складу са чланом 90. Закона о Уставном суду (види став 33. у даљем тексту).

16. Прва подносиоце представке је међутим одлучила да не поднесе захтев за правично задовољење Комисији за накнаду штете, како је предвиђено овом одредбом, оставши пре ставу да она не може да јој обезбеди одговарајућу накнаду.

3. У вези са другом подносиоцем представке

(а) Први круг поступака

17. Општински суд је 12. марта 1998. године пресудио у корист друге подносиоце представке и наложио њеном послодавцу да јој исплати наведено

плаћено одсуство од 20. марта 1995. године до 2. фебруара 1996. године, плус затезну камату, као и 258 динара на име судских трошкова.

18. Ова пресуда је постала правоснажна до 20. априла 1998. године.

19. Друга подносиатељка представке је 6. јула 2004. године поднела предлог за извршење горе наведене пресуде, предложивши да се оно изврши или уплатом на банкарски рачун или јавном продајом опредељене покретне и/или непокретне имовине дужника.

20. Општински суд је 7. јула 2004. усвојио предлог друге подносиатељке представке и донео решење о извршењу.

(б) Други круг поступака

21. Општински суд је 26. априла 2005. године још једном пресудио у корист друге подносиатељке представке и наложио њеном послодавцу да јој исплати:

i. плаћено одсуство од 1. јула 2001. године до 31. децембра 2002. године, плус затезну камату;

ii. заостале доприносе за социјално осигурање од 20. марта 1995. године до 31. децембра 2002. године; и

iii. 7.800 динара за судске трошкове.

22. Ова пресуда је постала правоснажна 26. априла 2005. године.

23. Друга подносиатељка представке је 13. маја 2005. године поднела предлог за извршење горе наведене пресуде, предложивши да се оно изврши или уплатом на банкарски рачун или јавном продајом опредељене покретне и/или непокретне имовине дужника.

24. Општински суд је 23. јуна 2005. усвојио предлог друге подносиатељке представке и донео решење о извршењу.

(в) Друге релевантне чињенице

25. Неодређеног дана после тога измирени су доприноси за социјално осигурање друге подносиатељке представке.

26. Преостали део правоснажне пресуде донете у њену корист остао је неизвршен до данас.

4. Статус дужника

27. Агенција за приватизацију је 2. новембра 2004. године наложила реструктурирање дужника подносиоцима представки, као део процеса приватизације.

28. Ова приватизација је прекинута 13. децембра 2006. године, али је 14. марта 2007. године настављена.

29. Агенција за приватизацију је 29. марта 2010. године изменила своју одлуку од 2. новембра 2004. године тиме што је њом обухватила сва зависна предузећа дужника.

30. Од априла 2010. године дужник подносиоцима представки се и даље састоји од претежно друштвеног и државног капитала.

Б. Релевантно домаће право и пракса

1. Устав Републике Србије (објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ - „Сл. гласник РС“ – број 98/06)

31. Члан 18. став 3 предвиђа, између осталог, да се људска права зајемчена ратификованим међународним уговорима „примењују директно“ и, даље, да се одредбе о људским правима тумаче у складу са „праксом међународних институција које надзиру њихову примену“.

32. Члан 170. предвиђа да се „уставна жалба може уложити против појединачних одлука или радњи државних органа или организација које врше поверена јавна овлашћења којима се крше или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су већ исцрпљена друга правна средства за њихову заштиту или ако она нису предвиђена.“

2. Закон о Уставном суду (објављен у „Сл. гласнику РС“, број 109/07)

33. Релевантне одредбе овог Закона гласе како следи:

Члан 7. став 1.

„Одлуке Уставног суда су коначне, извршне и општеобавезујуће.“

Члан 82. ст. 1 и 2.

„Уставна жалба може се изјавити против појединачног акта или радње државног органа или организације којој је поверено јавно овлашћење, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства или је законом искључено право на њихову судску заштиту.“

Уставна жалба може се изјавити и ако нису исцрпљена правна средства, у случају када је подносиоцу жалбе повређено право на суђење у разумном року.“

Члан 83. став 1.

„Уставну жалбу може изјавити свало лице које сматра да му је појединачним актом или радњом државног органа или организације којој је поверено јавно овлаћење повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.“

Члан 84. Став 1.

„Уставна жалба се може изјавити у року од тридесет дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње ... [у питању] ...“

Члан 89. ст. 2 и 3.

„Кад Уставни суд утврди да је оспореним појединачним актом, односно радњом, повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, поништиће појединачни акт, односно забраниће даље вршење или наредити вршење одређене радње и одредити да се уклоне штетне последице у одређеном року.“

Члан 90.

„... [Подносилац представке који је добио одлуку Уставног суда у своју корист] ... може да поднесе захтев за накнаду штете Комисији за накнаду штете, ради постизања споразума ... [о висини накнаде].

Ако захтев за накнаду штете не буде усвојен или по њему Комисија за накнаду штете не донесе одлуку у року од 30 дана од дана подношења захтева, подносилац уставне жалбе може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, подносилац уставне жалбе може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само за у погледу дела захтева, тужба се може поднети у погледу остатка захтева.

Актом министра надлежног за правосуђе одређује се састав Комисије из става 1. овог члана и ближе уређује њен рад.“

3. Релевантне одредбе у вези са друштвеним предузећима

34. Ове одредбе су изнете у предмету *Р. Качапор и друге подносиоце представки против Србије*, цитиран у горњем тексту, ст. 71 – 76.

4. *Закон о приватизацији (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 38/01, 18/03 и 45/05)*

35. Чл. 19 – 20ђ детаљно утврђују реструктурирање предузећа која треба да се приватизују. Ово реструктурирање није, међутим, обавезно и предузеће се може продати без реструктурирања ако тако одлучи Агенција за приватизацију.

5. Измене и допуне Закона о приватизацији (објављене у „Сл. гласнику РС“, број 45/05)

36. Члан 31. предвиђа да предузеће чије је реструктурирање почело пре 7. јуна 2005. године, као део трајног процеса приватизације, не може бити предмет извршног поступка у периоду од годину дана од тог датума. Ако одлука о реструктурирању предузећа, међутим, није донета пре 7. јуна 2005. године, релевантан временски период је две године од датума накнадног усвајања одлуке у том смислу. Сваки извршни поступак у току се прекида, а нови извршни поступак се не покреће до истека горе наведених рокова.

6. Измене и допуне Закона о приватизацији (објављене у „Сл. гласнику РС“, број 123/07)

37. Чанови 4 и 5 предвиђају да приватизација свог преосталог друштвеног капитала почиње до 31. децембра 2008. године. Ако се то покаже немогућим, предметна предузећа се ликвидирају.

38. Члан 10. предвиђа, између осталог, да предузеће у реструктурирању, као део процеса приватизације, не може бити предмет извршног поступка до завршетка овог процеса. Сви извршни поступци у току се прекидају.

39. Ове одредбе ступиле су на снагу у јануару 2008. године.

7. Одлука Уставног суда од 21. јануара 2010. године (Уж 122/09)

40. Жалилац у овом предмету је 27. јануара 2009. године поднео жалбу Уставном суду, тражећи накнаду у предмету као што је предмет подносиоцима представки.

41. Уставни суд је 21. јануара 2010. године утврдио да је жалилац заиста претрпео повреду имовинских права, као и повреду „права на суђење у разумном року“, и наложио надлежном суду, као и другим државним органима, да изврше правоснажну пресуду што је пре могуће. Уставни суд је такође саопштио да жалилац има право на тражену накнаду нематеријалне штете, у складу са чланом 90. Закона о Уставном суду (види став 33. у горњем тексту) и констатовао да извршни поступак није требало да буде прекинут између 8. августа 2006. године и 9. октобра 2008. године пошто дужник није у поступку реструктурирања.

8. Решења Вишег суда у Крагујевцу од 19. маја 2010. године и 10. јуна 2010. године (Гж 209/10 и Гж 853/10)

42. У овим решењима Виши суд у Крагујевцу се, између осталог, позвао на члан 6. став 1. Конвенције и члан 1. Протокола број 1 и потврдио да се извршни поступак није могао прекинути на основу релевантних одредби у вези са приватизацијом и реструктурирањем.

9. Одлука Уставног суда од 3. јуна 2010. године (Уж 1416/08)

43. Жалилац у овом предмету је 2. децембра 2008. године поднела жалбу Уставном суду, тражећи накнаду у предмету као што је предмет подносиоци представки. Она је посебно тврдила да је држава одговорна за пропуст што две правоснажне пресуде донете против друштвеног предузећа нису извршене и затражила да јој се наложи да јој исплати накнаду за претрпљену нематеријалну штету, плус опредељене износе досуђене предметним пресудама.

44. Уставни суд је 3. јуна 2010. године утврдио да је жалилац заиста претрпела повреду имовинских права, као и повреду „права на суђење у разумном року“, и наложио Општинском суду да изврши правоснажну пресуду што је пре могуће. Суд је додатно саопштио да жалилац има право на тражену накнаду нематеријалне штете, у складу са чланом 90. Закона о Уставном суду (види став 33. у горњем тексту).

10. Правно схватање Врховног касационог суда од 24. фебруара 2011. године са образложењем од 25. марта 2011. године

45. Овим схватањем Врховни касациони суд утврдио је да се извршни поступци у вези са исплатом новчаних потраживања по основу рада, која су утврђена правоснажним судским пресудама, не прекидају чак и када је дужник у поступку реструктурирања, као део процеса приватизације.

46. Ово схватање донето је у вези са Изменама и допунама Закона о приватизацији из 2007. године (види ст. 37 – 39 у горњем тексту), као одговор, између осталог, на захтев заступника Владе, и с обзиром на потребу предузимања генералних мера ради извршења „пресуда Европског суда за људска права донетих против Србије“. У овом контексту, Схватање подсећа на став Суда у једном броју предмета у вези са одговорношћу српских органа због неизвршавања пресуда донетих против предузећа углавном са друштвеним капиталом (види *Р. Качапор и друге подносиоци представки против Србије*, бр. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 и 3046/06, 15. јануар 2008. године; *Влаховић против Србије*, број 42619/04, 16. децембар 2008. године; и *Црнишанин и други подносиоци представки против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06 (одељак 2) (енглески).

ПРИТУЖБЕ

47. Подносиоце представки су се жалиле према члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1 због тога што Тужена држава није извршила предметне правоснажне пресуде.

48. Подносиоце представки су се жалиле према члану 13. Конвенције због непостојања делотворног домаћег правног средства у вези са спорним неизвршењем.

ПРАВО

А. Здруживање представки

49. Суд сматра да, у складу са Правилу 42 став 1. Пословника Суда, представке треба здружити, с обзиром на слично чињенично стање и правну позадину.

Б. Притужбе подносиоце представки према члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1

50. Као што је примећено у горњем тексту, подносиоце представки су се жалиле према члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1 због неизвршавања правоснажних пресуда донетих у њихову корист.

51. Релевантне одредбе ових чланова гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред судом...“

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.“

1. *Компатибилност ratione temporis*

52. Влада је изнела да су представке делимично некомпатибилне *ratione temporis* са одредбом Конвенције и Протоколом број 1 уз њу.

53. Подносиоце представки нису дале коментар.

54. Суд примећује да је, у складу са опште прихваћеним начелима међународног права, Држава уговорница једино обавезна према Конвенцији или једном од

Протокола уз њу у вези са догађајима који су се десили после њиховог ступања на снагу. Он даље констатује да је Србија 3. марта 2004. године ратификовала Конвенцију и Протокол број 1 и да су се неки догађаји на које се позива у представкама у предметном случају заиста десили пре тог датума. Суд према томе има надлежност *ratione temporis* да разматра притужбе подносиоцима представки у оној мери у којој се оне односе на догађаје од 3. марта 2004. године, само констатујући стање предмета на дан ратификације (види *mutatis mutandis*, *Styranski против Пољске*, пресуда од 30. октобра 1998. године, *Извештаји о пресудама и одлукама 1998 – VIII*).

55. Примедба Владе се према томе мора одбити (види, *mutatis mutandis*, *Илић против Србије*, број 30132/04, ст. 52 – 54, 9. октобар 2007. године).

2. Исцрпљење домаћих правних средстава

56. Влада је изнела да друга подносиоцима представке није уопште употребила уставно правно средство, док прва подносиоцима представке није исцрпела овај пут накнаде на начин предвиђен релевантним домаћим правом. Конкретно, пошто је добила одлуку Уставног суда у своју корист, прва подносиоцима представке је пропустила да поднесе захтев за накнаду штете Комисији за накнаду штете и да после тога, покрене посебан поступак пред парничним судовима (види ст. 15 и 33 у горњем тексту). Осим тога или алтернативно, она је требало да поднесе своје захтеве за накнаду штете пред извршним судом, како је предвиђено одлуком Уставног суда, у вези са чим је Влада доставила Суду домаћу судску праксу назначивши да се реструктурирање дужника више не сматра правном препреком у контексту извршења (види ст. 40 – 42, 45 и 46. у горњем тексту).

57. Друга подносиоцима представке је тврдила да се уставна жалба, као и сви односни поступци, не могу сматрати делотворним пошто не нуде изгледе за накнаду претрпљене материјалне штете, тј. исплату од стране саме Тужене државе износа досуђених предметним правоснажним пресудама. Прва подносиоцима представке је са своје стране подсетила је да је покушала да постигне свеобухватну накнаду путем уставне жалбе, али узалуд.

58. Суд подсећа да се према члану 35. став 1. Конвенције, може бавити неком представком само пошто су исцрпљена сва домаћа правна средства. Сврха члана 35. је да Државама уговорницама пружи прилику да спрече или исправе наводне повреде пре него што се представке упуте Суду (види, на пример, *Misjud против Француске* (одлука) [BB], број 57220/00, став 15., ЕЦХП 2002-VIII). Обавеза исцрпљења домаћих правних средстава захтева од подносиоца представке да нормално користи средства која су делотворна, довољна и доступна у вези са повредама његових или њених права према Конвенцији. Да би било делотворно,

правно средство мора бити у стању да директно исправи спорно стање ствари (види, *Balogh против Мађарске*, број 47940/99, став 30., 20. јул 2004. године).

59. У вези са теретом доказивања, на Влади је, када тврди да правна средства нису исцрпљена, да докаже Суду да је правно средство делотворно, доступно у теорији и у пракси у релевантном тренутку (види, између осталог, *Vernillo против Француске*, пресуда од 20. фебруара 1991. године, серија А број 198, стр. 11 – 12, став 27., и *Dalia против Француске*, пресуда од 19. фебруара 1998. године, *Извештаји* 1998-I, стр. 87-88, став 38.). Пошто се ово докаже, на подносиоцу представке је да утврди да је правно средство које Влада нуди заправо исцрпљено, или је из неког разлога неодговарајуће и неделотворно у посебним околностима предмета, или да постоје посебне околности које њега или њу ослобађају овог захтева (види *Dankevich против Украјине*, бр. 40679/98, став 107., 29. април 2003. године).

60. У вези са правним системима који пружају уставну заштиту за основна људска права и слободе, Суд констатује да је, у начелу, погођени појединац дужан да провери обим заштите (види *Винчић и други подносиоци представки*, бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, 1. децембар 2009. године).

61. Ако се вратимо на предметни случај и не судећи унапред о његовој основаности, Суд подсећа на његову устаљену судску праксу у смислу да се доследно утврђује да је Тужена држава одговорна *ratione personae* за неизвршење пресуда донетих против предузећа са већинским друштвеним капиталом (види, на пример, *Р. Качапор и друге подносиоце представки против Србије*, цитирана у горњем тексту, и *Гришевић и други против Србије*, бр. 16909/06, 38989/06 и 39235/06, 21. јул 2009. године), што подразумева да српски органи могу, *a fortiori*, бити одговорни у вези са оним предузећима где је касније дошло до промене акцијског капитала, што за последицу има претежан државни и друштвени капитал. Даље, у оквиру горе цитиране праксе Суда, кад год се утврде повреде Конвенције и/или Протокола број 1, подносиоцима представки се досуђује накнада материјалне и нематеријалне штете, при чему се од Тужене државе захтева да из сопствених средстава исплати износе досуђене правоснажним домаћим пресудама.

62. Према томе, произлази да би у предмету као што је предмет подносиоца представки, свеобухватна уставна накнада, поред утврђивања повреде где је то оправдано, требало да обухвати накнаду и претрпљене материјалне и нематеријалне штете.

63. Уставни суд је 16. јула 2009. године утврдио да је прва подносиатељка представке претрпела повреду уставних права и објавио да она стога има право на накнаду нематеријалне штете (види став 15. у горњем тексту), али није држави наложио да јој исплати, из сопствених средстава, накнаду материјалне штете, тј. наведене износе досуђене предметном правоснажном пресудом, како се захтева горе цитираном праксом Суда.

64. После тога прва подносиатељка представке није никада поднела захтев Комисији за накнаду штете у складу са чланом 90. Закона о Уставном суду (види став 33. у горњем тексту), Упркос томе, пошто је Уставни суд утврдио да она има право само на накнаду нематеријалне штете и пропустио да наложи исплату предметних износа, изабравши да само убрза извршење правоснажне пресуде код Општинског суда, што је пре могуће, мишљење је овог Суда да прва подносиатељка представке не би имала реалне шансе да добије накнаду материјалне штете пред Комисијом за накнаду штете или, заправо, у каснијем поступку пред парничним судовима. Влада свакако није понудила судску праксу о супротном, а 21. јануара 2010. године и 3. јуна 2010. године, у два посебна предмета о истом питању, Уставни суд је поново потврдио свој приступ од 16. јула 2009. године, доносећи практично исте одлуке у свим релевантним аспектима (види ст. 41 и 44. у горњем тексту).

65. У таквим околностима, јасно је да без обзира на чињеницу да „уставну жалбу треба у начелу сматрати делотворним домаћим правним средством у оквиру значења члана 35. став 1. Конвенције у вези са свим поднетим представкама [против Србије] почев од 7. августа 2008. године“ (види *Винчић и други подносиоци представки против Србије*, цитиран у горњем тексту, став 51.), овај конкретан пут накнаде се не може сматрати делотворним у вези са предметима који подразумевају притужбе као што су притужбе које су подносиатељке представки изнеле.

66. Суд, према томе, констатујући да је прва подносиатељка представке покушала да употреби уставни пут док друга није, одбацује примедбу Владе у вези са обе подносиатељке. Међутим, Суд може у будућим случајевима поново размотрити свој став у вези са предметним правним средством ако постоји јасан доказ да је Уставни суд касније ускладио свој приступ са релевантном праксом Суда (види ст. 31 и 61 у горњем тексту).

67. Најзад, у вези са предлогом Владе да би прва подносиатељка представке требало да поново истакне своја потраживања пред извршним судом на основу одлуке Уставног суда од 16. јула 2009. године (види став 15. у горњем тексту), примећено је да дужник у овим поступцима није држава и даље, да би усвајање овог аргумента сада значило да би се прва подносиатељка представке још једном

нашла у суштински истој ситуацији која је већ довела до њених притужби пред домаћим судовима, као и у поступку пред Судом. Очигледна еволуција у домаћој судској пракси у вези са вођењем извршног поступка против предузећа у процесу реструктурирања, према томе, иако представља покушај вредан хвале да се испоштује ова судска пракса (види ст. 40 – 42, 45 и 46. у горњем тексту), не чини делотворним њен посебан захтев да би сама држава требало да, из сопствених средстава, исплати износе досуђене предметним правоснажним пресудама. Произлази да се примедба Владе у вези са тим мора такође одбити.

3. Закључак

68. Суд штавише сматра да притужбе подносиоци представки нису очигледно неосноване у оквиру значења члана 35. став 3. Конвенције. Нису утврђени други основи да се оне прогласе недопуштеним. Према томе, оне се морају прогласити допуштеним.

В. Притужбе подносиоци представки према члану 13. Конвенције

69. Најзад, подносиоци представки су се жалиле према члану 13. Конвенције због непостојања делотворног домаћег правног средства у вези са предметним неизвршењем.

70. Члан 13. гласи како следи:

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

71. Суд констатује да је ова притужба повезана са горе разматраним, па се, на исти начин, мора прогласити допуштеном.

Из тих разлога, Суд једногласно

Одлучује да здружи представке;

Одлучује да прекине заједничко разматрање допуштености и основаности представки у складу са чланом 29. став 1. Конвенције;

Проглашава представке допуштеним, не судећи о основаности предмета унапред.

Stanley Nismith, *секретар*

Francoise Tulkens, *председник*